

Назар Городиський

Гортаючи сторінки історії, можна спостерігати, що українці й інші народи часто з різних причин вимушено чи добровільно змінювали місце свого проживання, переселялись за межі власної етнічної території на тривалий час або ж і на постійно. Цей феномен називають «еміграцією». Саме слово латинською мовою звучить як *emigratio* і означає «виселення», «переселення». У сучасному світі еміграція є невід’ємною складовою глобальної культури. Це явище може бути по-різному оцінено, мати різноманітні причини, які його провокують, та наслідки, які з нього випливають. Для незалежної України це великий виклик. В залежності від того, як ми зможемо відповісти на цей виклик, це явище може бути скарбом, або ж великою бідою. Власне цьому хотілося б присвятити наші роздуми.

Насамперед слід коротко згадати, що Україна пережила кілька хвиль еміграції:

- Економічну (остання чверть XIX ст.), коли наші прадіди, не маючи змоги вижити у рідному краю, виїжджали за кордон у пошуках праці і кращого життя.
- Політичну (після Другої світової війни), коли українці, які протистояли більшовицькому режиму, були змушені залишити свою землю, аби уникнути переслідувань з боку тоталітарної системи СРСР.
- Заробітчанську (на зорі української незалежності), коли частина нації під тиском економічних обставин була змушена виїхати за кордон у пошуках достойного життя і праці. Здебільшого це були люди, які шукали чесного заробітку. Більшість заробітчан не ставила за мету назавжди залишити Україну. Сьогодні наша держава знаходиться у складному економічному становищі. Стан багаторічної війни з Росією, падіння рівня життя спричинює нову хвилю еміграції. Багато заробітчан вирішило назавжди залишитися в чужій країні і стали емігрантами, але слід пам’ятати, що лівова частка українців-заробітчан мріє якнайшвидше повернутися до рідної домівки.

Як ми, християни, маємо ставитися до явища еміграції? Спершу слід правильно визначити мотивацію такого вчинку та ієрархію пріоритетів. Якщо ми хочемо виїхати за кордон, щоб уникнути труднощів на Батьківщині, то будьмо певні, що хто втікає від проблем і не вирішує їх, то неодмінно потрапляє у нові. Натомість якщо ми жертвуємо собою заради своїх дітей чи ближніх, то Богові буде милою така жертва.

Для багатьох є очевидним той факт, що за кордоном ніхто нас не чекає з розпростертими обіймами. Шлях заробітчанства не встелений трояндами. Праця заробітчан надзвичайно складна, а їхня історія дуже непроста, часом і драматична. Якщо ми думаємо, що заробітчани шукають легших обставин, то помиляємося. Доволі часто перед цими людьми постає ще більше викликів, більше упокорення, а часом і приниження. У чужій країні вони залишаються у середовищі місцевих чужими, «другосортним» класом людей. Отримавши громадянство чи то Канади, чи Італії, вони ніколи не стануть канадійцями чи італійцями. Не знаючи мови, не маючи належного соціального захисту, не відчуваєш впевненості. Для того, щоб щось здобути, побудувати життя за кордоном, потрібно вдвічі чи втричі більше працювати. В такому становищі можна розчинитися в морі сучасного світу та втратити власну ідентичність.

Еміграція також пов'язана з сімейними негативними явищами, які заторкують як самих емігрантів, так і молоді та дітей, батьки яких далеко на чужині. Через це з'являється соціальне сирітство. Діти стають сиротами при живих батьках і залишаються наодинці зі своїми проблемами та немочами.

Але ми можемо поглянути на еміграцію й з іншої сторони. Боже провидіння може перетворити, здавалося б, надзвичайно складні обставини життя у щось величне та грандіозне. Господь, Який повсякчасно творить, укладає все на добро.

Внаслідок еміграції роль УГКЦ стала глобальною. Наприкінці XIX ст. наші предки здебільшого виїжджали до країн Південної чи Північної Америки і з тим «вивезли нашу Церкву» по цілому світу. Після Другої світової війни внаслідок депортації мільйони наших земляків «привезли Христа» на Схід. Таким чином сьогодні наша УГКЦ має свої структури по цілому світу. Хіба не дивовижно, як Господь навіть несприятливі обставини використовує в добрих цілях? Церква як вірна Матір завжди знаходиться поруч своїх дітей. У синодальному посланні 2019 р. Б. читаємо: «У всіх цих складних, іноді трагічних, обставинах Церква йшла разом зі своїми дітьми. А її сини і доньки поширили її присутність на всіх континентах земної кулі. На заклик і доручення своїх владик за нашими вірними по світу йшли священники, монахи і монахині, щоб нести людям Боже Слово і благодать Святого Духа у Святих Таїнствах, даючи свідчення діяльного

харитативного служіння. Наші вірні будували своє буття на нових землях, зберігаючи питому духовну спадщину та плекаючи християнську культуру. Не випадково перше, що вони робили, коли опинялися у країнах нових поселень, – це будували свої храми. Сьогодні вони засвідчують, що храм, місце зустрічі людини з Богом, був і є для нашого люду простором, де б'ється серце української громади. Церква є центром, довкола якого гуртується світова українська спільнота. Довгими століттями саме Українська Греко-Католицька Церква була простором єдності для нашого народу, – єдності, яка ріднила українців Канади і США зі своїми братами у Латинській Америці та Австралії, Західній Європі та Казахстані і далекому Сибіру, а всім їм, за словами патріарха Йосифа, давала можливість далеко на чужині «бути собою», бо творила силою Святого Духа таїнственний і животворчий зв'язок зі своїм корінням на рідній землі, з витоками християнського життя у водах Дніпра. Завдяки тому, що ми зберегли своє коріння і не загубилися серед інших народів, ми стали їм цікавими, збагачуючи культуру та духовність країн нашого нового поселення і запрошуючи до участі в них представників інших народів». Містичне Тіло Христа, яким є Церква, завжди йде за своїми дітьми, щоб допомогти їм знайти своє місце у нових обставинах.

На початку ХХ ст. в рамках нашої Церкви діяли лише три єпархії в Західній Україні: Перемишльська, Львівська й Станіславівська. Тепер в Україні їх є чотирнадцять, а в цілому світі – понад тридцять єпископських катедр, єпархій та екзархатів. Маємо також вісім митрополій: чотири – в Україні, по одній – у Польщі, Сполучених Штатах, Канаді та Бразилії. Дивовижним чином емігранти стали учасниками воскресіння УГКЦ по всьому світу.

Таким чином можна зробити висновок, що феномен емігрантства не є однозначним. Він несе небезпеки, але якщо ми вкладаємо в нього правильні цінності, то це – позитивне явище. Попри всі складнощі, які пов'язані з життям в нашій державі, закарбуймо глибоко в серце заклик Володимира Сосюри: «Любіть Україну, як сонце любить...», бо, продовжимо словами Тараса Шевченка, «...нема на світі України, немає другого Дніпра...».

Назар ГОРОДИСЬКИЙ, Еміграція: капітуляція, чи нові можливості? // СЛОВО №3 (79), вересень-листопад 2019